

HoNOSCA

Health of the Nation Outcome Scales for Children and Adolescents
(Resultatskalaer for folkesundheden for børn og unge)

Dansk oversættelse

Psykiatrisk Forskningsenhed
Psykiatrisk afdeling V
Hillerød Psykiatriske Sygehus
Dyrehavevej 48
3400 Hillerød
Danmark
Tel: (+45) 4829 3318
Fax: (+45) 4226 3877

Den oprindelige engelske udgave:

British Journal of Psychiatry (1999), 174, 428-431

Forfattere: ¹Simon G. Gowers, ²Richard C. Harrington, ²Anna Whitton, ³Anne Beevor, ³Paul Lelliott, ⁴Robert Jeppard and ³J.K. Wing

¹University of Liverpool, Section of Adolescent Psychiatry; ²University of Manchester, Section of Child and Adolescent Psychiatry, Royal Manchester Children's Hospital;

³Royal College of Psychiatrists' Research Unit, London; ⁴Department of Health, London

Kort oversigt over bedømmelsesvejledningen:

1. De 13 items rates i rækkefølgen fra 1 til 13. Derefter rates items 14-15 hvis det skønnes nødvendigt.
2. **Undlad** at **medtage** oplysninger, der allerede er ratet i et tidligere item.
3. **Bedøm kun** det alvorligste problem der forekom i den ratede periode.
4. **Alle skalatrin** følger formatet
 - 0 = intet problem
 - 1 = mindre problem, der ikke kræver handling
 - 2 = lettere problem, som dog er klart til stede
 - 3 = moderat alvorligt problem
 - 4 = alvorligt til meget alvorligt problem

Hvis oplysningerne ikke er tilrådighed skrives 9

1. Problemer med forstyrrende, antisocial eller aggressiv adfærd

Medtag adfærdsproblemer i forbindelse med alle forstyrrelser f.eks. hyperkinetisk forstyrrelse, depression, autisme, stoffer eller alkohol.

Medtag fysisk eller verbal aggression (fx skubbe, slå, vandalisme, drille) eller fysisk eller seksuelt misbrug af andre børn.

Medtag antisocial adfærd (fx stjæle, lyve, snyde) eller kontrær adfærd (fx udfordrende adfærd, modstand mod autoriteter, raserianfald).

Medtag ikke hyperaktiv adfærd af den type der er beskrevet i Item 2, skulkeri, rated i item 13, selvpåført skade, item 3.

- 0 Intet problem af nævnte art i den ratede periode.
- 1 Skænderier, krævende adfærd, grundløs irritabilitet og løgne i meget let grad.
- 2 Let men klart destruktiv og antisocial adfærd; lettere skader på ejendele, aggressivitet eller udfordrende adfærd.
- 3 Moderat alvorlig aggressivitet eller dyssocial adfærd såsom at slå, være konstant truende eller meget kontrær, mere alvorlig ødelæggelse af ting eller småkriminalitet.
- 4 Destruktiv i næsten alle aktiviteter eller mindst et alvorligt fysisk angreb på mennesker eller dyr eller alvorlig ødelæggelse af ting.

2. Problemer med overaktivitet, opmærksomhed eller koncentration

Medtag overaktiv adfærd uanset årsag som f.eks. kunne være hyperkinetisk forstyrrelse, mani eller stofindtagelse.

Medtag problemer som rastløshed, uro, koncentrationsvanskeligheder, uanset årsag, også depression.

- 0 Intet problem af nævnte art i den ratede periode.
- 1 Ganske let overaktivitet eller rastløshed mm.
- 2 Let men klar overaktivitet og/eller koncentrationsproblemer, men disse er i det store og hele under kontrol.
- 3 Middelstærk overaktivitet og/eller koncentrationsproblemer som nogen gange ikke kan styres.
- 4 Stærk overaktivitet og/eller problemer med at kunne koncentrere sig om en ting - disse er til stede i alt hvad patienten foretager sig og er næsten aldrig under kontrol.

3. Selvpåført skade, som ikke skyldes uheld/ulykke

Medtag selvforskyldt skade såsom at slå sig selv, skære/snitte i sig selv, overdosis, forsøg på hængning, drukning og andre selvmordsforsøg.

Medtag ikke kradsen eller kløen som følge af fysisk sygdom, som rates i item 6.

Medtag ikke selvforskyldt skade p.g.a. uheld der fx skyldes svære indlærings-/forståelsesproblemer eller fysiske handicaps, der rates i item 6. Sygdom eller skader p.g.a. stof- eller alkoholmisbrug rates i item 6.

- 0 Intet problem af nævnte art i den ratede periode.
- 1 Lejlighedsvis forekommende tanker om døden eller selvbeskadigelse som dog ikke fører til faktiske skader. Ingen faktisk selvbeskadigelse eller selvmordstanker.
- 2 Ufarlig selvbeskadigelse såsom riden af håndled, både med og uden selvmordstanker.
- 3 Moderat alvorlige selvmordshensigter (inklusive forberedende handlinger som fx at samle tabletter sammen) eller middelsvær ikke-farlig selvbeskadigelse (fx mindre overdosis).
- 4 Alvorligt suicidalforsøg (fx alvorlig overdosis) eller alvorlig forsættelig selvbeskadigelse.

4. Problemer med misbrug af alkohol, medicin eller opløsningsmidler

Medtag problemer med alkohol-, stof- og opløsningsmiddelmisbrug under hensyntagen til alder og sociale (samfundsmæssige) normer.

Medtag ikke aggressiv/destruktiv adfærd, der skyldes brug af alkohol eller stoffer, da dette bedømmes i Item 1.

Medtag ikke fysisk sygdom eller funktionsnedsættelse, der skyldes brug af alkohol eller narkotika, da dette bedømmes i Item 6

- 0 Intet problem af nævnte art i den ratede periode.
- 1 En vis indtagelse af alkohol eller stoffer, men inden for normerne for pågældende aldersgruppe.
- 2 Et let overforbrug af alkohol eller stoffer.
- 3 Moderat alvorlige problemer med alkohol- eller stofindtagelse, som klart falder uden for aldersnormerne.
- 4 Meget alvorlige problemer med indtagelse af alkohol eller stoffer der medfører afhængighed eller ødelægger funktionsevnen.

5. Problemer med boglige eller sproglige færdigheder

Medtag problemer med læsning, stavning, regning, tale eller sprog som ses i forbindelse med alle forstyrrelse og problemer f.eks. visse specifikke udviklingsbestemte indlæringsproblemer eller fysiske funktions-nedsættelser som f.eks. hørenedsættelse.

Børn med generelle indlæringsvanskeligheder skal **ikke medtages** medmindre deres funktionsniveau er lavere end det må forventes.

Medtag forringede skolemæssige præstationer der skyldes følelsesmæssige eller adfærdsmæssige problemer.

Medtag ikke midlertidige problemer der alene skyldes mangelfuld undervisning.

- 0 Intet problem af nævnte art i den ratede periode.
- 1 Lidt ringere præstationsevne, dog inden for normalområdet.
- 2 Lettere men tydeligt nedsat præstationsevne som er klinisk signifikant.
- 3 Moderat alvorlige problemer, er under det niveau der forventes i forhold til mental alder, tidligere præstationer eller fysisk handicap.
- 4 Alvorligt nedsat præstationsevne langt under det niveau der forventes i forhold til den mentale alder, tidligere præstationer eller fysisk handicap.

6. Fysisk sygdom eller problemer p.g.a. nedsat funktionsevne

Medtag fysisk sygdom eller nedsat funktionsevne der helt eller delvis indskrænker bevægeevnen, nedsætter syn eller hørelse eller på anden måde påvirker det personlige funktionsniveau.

Medtag bevægelsesforstyrrelser, bivirkninger fra lægeordineret medicin, somatiske følgevirkninger af stof-/alkoholindtagelse eller somatiske komplikationer som følge af psykiske forstyrrelser, f.eks. alvorligt vægttab.

Medtag selvforskyldt skade der skyldes alvorlige indlærings- og forståelsesproblemer, fysisk handicap eller følgevirkninger af selvdestruktive handlinger som f.eks. at banke hovedet mod væg.

Medtag ikke somatiske symptomer der ikke har organisk årsag og som rates i item 8.

- 0 Ingen funktionsnedsættelse som følge af fysisk helbredsproblem i den ratede periode
- 1 Mindre funktionsnedsættelse som følge af helbredsproblem i den ratede periode (f.eks. forkølelse, ikke-alvorligt fald mm.)
- 2 Fysisk helbredsproblem som medfører lettere men klar begrænsning af funktionsniveauet.
- 3 Moderat alvorlig grad af aktivitetsbegrænsning p.g.a. fysisk helbredsproblem.
- 4 Fuldstændig eller meget alvorlig funktionsnedsættelse p.g.a. fysisk helbredsproblem.

7. Problemer i forbindelse med hallucinationer, vrangforestillinger eller perceptionsforstyrrelser

Medtag hallucinationer, vrangforestillinger eller abnorme perceptioner uanset diagnose.

Medtag sær og bizar adfærd i forbindelse med hallucinationer og vrangforestillinger.

Medtag problemer med andre abnorme perceptioner så som illusioner eller pseudohallucinationer eller overvurderede forestillinger som f.eks. forvrænget kropsopfattelse, mistænksomhed eller paranoide tanker.

Medtag ikke destruktiv eller aggressiv adfærd i forbindelse med hallucinationer eller vrangforestillinger der rates i item 1. Overaktiv adfærd i forbindelse med hallucinationer eller vrangforestillinger rates i item 2.

- 0 Ingen tegn på tanke- eller perceptionsforstyrrelser i den ratede periode.
- 1 Let sære eller excentriske overbevisninger der ikke er inden for sociale normer.
- 2 Tanke- eller perceptionsforstyrrelser er til stede (f.eks. paranoide tanker, illusioner, vrangforestillinger eller forvrænget kropsopfattelse) men der er kun lettere gener eller de viser sig kun i ringe omfang ved bizar adfærd, d.v.s. klinisk til stede, men kun i let grad.
- 3 Ret optaget af tanke- eller perceptionsforstyrrelser eller vrangforestillinger; hallucinationer der giver stærke gener og/eller viser sig i åbenlys bizar adfærd.
4. Psykisk tilstand og adfærd er alvorligt og negativt påvirket af vrangforestillinger eller hallucinationer eller perceptionsforstyrrelser, der stærkt påvirker barnet/den unge eller andre.

8. Problemer med somatiske symptomer uden organisk årsag

Medtag problemer med gastro-intestinale symptomer såsom opkastninger der ikke har organisk årsag eller kardio-vaskulære symptomer, neurologiske symptomer, enuresis der ikke har organisk årsag, enkoprese, søvnproblemer eller kronisk træthed.

Medtag ikke bevægelsesforstyrrelser som tics, der rates i item 6 eller fysiske sygdomme som komplicerer somatiske symptomer der ikke har organisk årsag og som rates i item 6.

- 0 Intet problem af nævnte art i den ratede periode
- 1 Kun mindre problemer, såsom lejlighedsvis forekommende enuresis, mindre søvnproblemer, hoved- eller mavepine uden organisk årsag.
- 2 Lettere, men klart problem med ikke-organiske somatiske symptomer.
- 3 Moderat alvorligt problem, symptomerne medfører en vis grad af begrænsning i visse aktiviteter.
- 4 Meget alvorligt eller symptomerne influerer på de fleste aktiviteter. Barnet er gennemgribende alvorligt eller negativt alvorligt påvirket.

9. Problemer med emotionelle og dertil relaterede symptomer

Her rates kun det mest alvorlige kliniske problem der ikke er ratet i det foregående.

Medtag depression, angst, bekymringer, frygt, fobier, tvangstanker eller tvangshandlinger i forbindelse med en hvilken som helst klinisk tilstand, inkl. spiseforstyrrelser.

Medtag ikke aggressiv, destruktiv eller overaktiv adfærd der tilskrives angst eller fobier, der rates i item 1.

Medtag ikke fysiske komplikationer af psykiske forstyrrelser, såsom alvorligt vægttab der rates i item 6.

- 0 Ingen tegn på depression, angst, bekymringer eller fobi i den ratede periode.
- 1 Lidt angst eller trist eller lette stemningssvingninger.
- 2 Let men klart emotionelt symptom er klinisk til stede, men er ikke dominerende.
- 3 Moderat alvorlige emotionelle symptomer, som er fuldstændig dominerende, påvirker visse aktiviteter og er, i det mindste sommetider, ikke under kontrol.
- 4 Alvorlige emotionelle symptomer, der påvirker alle aktiviteter og næsten altid er ukontrollable.

10. Problemer med relationer til jævnaldrene

Medtag problemer med skolekammerater og sociale netværk. Problemer i forbindelse med aktiv eller passiv tilbagetrækning fra sociale relationer, problemer med påtrængende adfærd eller med evnen til at kunne skabe tilfredsstillende relationer til jævnaldrene.

Medtag social afvisning som følge af den unges aggressive eller mobbende adfærd.

Medtag ikke aggressiv adfærd eller mobning der rates i item 1 eller problemer med familie eller søskende der rates i item 12.

- 0 Intet problem af nævnte art i den ratede periode.
- 1 Forbigående eller mindre problemer; nu og da kan der forekomme social tilbagetrækning.
- 2 Lette men tydelige problemer med at indgå eller bevare relationer til jævnaldrene. Problemer der skaber gener p.g.a. social tilbagetrækning, påtrængenhed, afvisning eller den fordi den unge bliver mobbet.
- 3 Moderat alvorlige problemer der skyldes aktiv eller passiv tilbagetrækning fra sociale relationer, påtrængenhed og/eller relationer der giver ringe/ingen trøst eller støtte: f.eks. p.g.a. alvorlig mobning.
- 4 Meget alvorlig social isolation uden venner p.g.a. manglende evne til at kommunikere på socialt plan og/eller tilbagetrækning fra sociale relationer.

11. Problemer med selvhjulpenhed og selvstændighed

Her rates det overordnede funktionsniveau i forhold til normen for kronologisk alder, f.eks. problemer med basale færdigheder som at spise selv, at vaske sig, klæde sig på, gå på toilet samt komplekse færdigheder som at administrere sine penge, rejse alene, gå på indkøb mm.

Medtag ringe funktionsniveau der skyldes manglende motivation, humør eller andre forstyrrelser.

Medtag ikke mangel på muligheder for at bruge eksisterende evner og færdigheder som det kan ses i en overrestruktiv familie - dette rates i item 12; enuresis og enkoprese rates i item 8.

- 0 Ingen problemer i den ratede periode; god funktionsevne på alle områder.
- 1 Kun mindre problemer, f.eks. usoigneret, uorganiseret.
- 2 Rimelig selvhjulpen, men mangler en eller flere komplekse færdigheder (se ovenfor).
- 3 Har større problemer på et eller flere områder inden for personlig pleje (at spise, vaske sig, klæde sig på) eller mangler en række komplekse færdigheder.
- 4 Alvorlig funktionsnedsættelse på alle eller næsten alle områder inden for den personlige pleje og/eller komplekse færdigheder.

12. Problemer med familieliv og relationer

Medtag forældre-barn problemer eller problemer med søskende.

Medtag relationer til plejeforældre, sagsbehandlere/pædagoger når barnet er anbragt i pleje eller på døgninstitution.

Medtag relationerne i hjemmet i familier hvor forældrene/søskende lever adskilt. Forældres eventuelle personlighedsmæssige problemer, psykisk sygdom og ægteskabelige problemer bør kun rates, hvis disse påvirker barnet.

Medtag problemer med følelsesmæssig misbrug som f.eks. dårlig kommunikation, skænderier, verbal og fysisk fjendtlighed, kritik og nedgørelse, forsømmelse/afvisning, overrestruktivitet og seksuel og/eller fysisk misbrug.

Medtag søskendejalousi eller at blive fysisk eller seksuelt misbrugt af en bror eller søster.

Medtag problemer med overinvolvering og overbeskyttelse.

Medtag problemer i forbindelse med smertelige tab i familien der fører til ændringer i barnets/den unges liv.

Medtag ikke aggressiv adfærd der rates i item 1.

- 0 Ingen problemer i den ratede periode
- 1 Mindre eller forbigående problemer
- 2 Lette men klare problemer, f.eks. enkelte episoder af forsømmelse eller fjendtlighed eller overinvolvering eller overbeskyttelse.
- 3 Moderat alvorlige problemer, f.eks. forsømmelse, misbrug, fjendtlighed. Problemer i forbindelse med at familien går i opløsning, bortfald af nær omsorgsperson eller radikale ændringer i barnets liv.
- 4 Alvorlige problemer, fordi barnet føler sig som eller er blevet gjort til sydebuk, misbrugt eller alvorligt forsømt af familie eller omsorgsperson.

13. Mangelfuldt fremmøde i skolen

Medtag når barnet skulker, nægter at gå i skole, eller er blevet sendt hjem eller bortvist fra skole, uanset årsag.

Medtag skolegangen i den skole barnet går i på rating-tidspunktet. f.eks. undervisning i hospitalsregi, hjemmeundervisning osv.

Hvis der er skoleferie på rating-tidspunktet skal de sidste to uger inden ferien rates.

- 0 Ingen problemer af denne art i den ratede periode.
- 1 Mindre problemer, kommer f.eks. for sent til to eller flere timer.
- 2 Klare, men lette problemer, barnet er f.eks. gået glip af en del timer, fordi det har skulket eller nægtet at gå i skole.
- 3 Markante problemer, har haft fravær flere dage i den ratede periode.
- 4 Alvorlige problemer, fravær de fleste eller alle dage. Hjemsendelse, fuldstændig bortvisning eller bortvisning i kortere eller længere tid, uanset årsag i den ratede periode.

Sektion B

Item 14 og 15 vedrører børns, forældres eller omsorgspersoners problemer der skyldes manglende information eller manglende adgang til hjælp. De måler ikke direkte barnets psykiske sundhedstilstand, men ændringer af disse forhold kan på længere sigt være gavnlige for barnet.

14. Problemer med hensyn til viden om eller forståelse for karakteren af barnets/den unges vanskeligheder (i de forudgående to uger)

Medtag mangel på tilgængelig nyttig information eller forståelse for barnet/den unge, forældrene eller omsorgspersonen.

Medtag manglende forklaring af hvad diagnosen betyder, hvad problemet kan skyldes eller hvordan prognosen er.

- 0 Ingen problemer af denne art i den ratede periode. Forældrene/ omsorgspersonerne har fået fyldestgørende information om barnets problemer.
- 1 Kun mindre problemer.
- 2 Let men klart problem.
- 3 Moderat alvorlige problemer. Forældrene/omsorgspersonerne har meget ringe viden eller fejlagtig opfattelse af problemet, hvilket medfører vanskeligheder som f.eks. forvirring eller selvbebrejdelser.
- 4 Meget alvorligt problem. Forældrene har ingen forståelse for hvad deres barn fejler.

15. Problemer med manglende information om tilbud eller om håndtering af barnets/den unges vanskeligheder

Medtag mangel på tilgængelig information for forældrene, omsorgspersonen eller henvisende instans.

Medtag mangel på information om den bedste form for hjælp, som f.eks. omsorgsforanstaltninger, pædagogiske foranstaltninger, aflastningsfamilier eller specialundervisning.

- 0 Ingen problemer i den ratede periode. Behovet for de nødvendige tilbud er blevet identificeret.
- 1 Kun mindre problemer.
- 2 Let men klart problem.
- 3 Moderat alvorlige problemer. Forældrene/omsorgspersonerne har fået meget lidt information om hensigtsmæssige tilbud eller fagpersonerne er usikre på hvor barnet bør behandles.
- 4 Meget alvorligt problem. Forældrene har ikke fået nogen som helst information om hensigtsmæssige tilbud eller fagpersonerne ved ikke hvor barnet bør behandles.

HoNOSCA Scoringsark

Skala fra 0-4

Ved ikke = 9

Sektion A

1	Destruktiv, antisocial eller aggressiv adfærd	☐
2	Overaktivitet, opmærksomhed og koncentration	☐
3	Selvpåført skade som ikke skyldes uheld/ulykke	☐
4	Misbrug af alkohol, opløsningsmidler eller stoffer	☐
5	Boglige eller sproglige færdigheder	☐
6	Fysisk sygdom eller nedsat funktionsevne	☐
7	Hallucinationer og vrangforestillinger	☐
8	Ikke-organiske somatiske symptomer	☐
9	Emotionelle og relaterede problemer	☐
10	Relationer til jævnaldrene	☐
11	Tage vare på sig selv og selvstændighed	☐
12	Familieliv og relationer	☐
13	Mangelfuldt fremmøde i skolen	☐
	Sektion A - Total score	☐

Sektion B

14	Manglende viden – problemernes art	☐
15	Manglende information - hjælpe- og behandlingsmuligheder	☐
	Sektion A & B - Total score	☐